

**Izvješće o provedbi Plana razvoja Ličko-senjske
županije za razdoblje do 2027. godine s
Teritorijalnom strategijom- dodatkom Planu
razvoja i Strateškom studijom o utjecaju na okoliš
Plana razvoja Ličko-senjske županije za razdoblje
do 2027. godine s Teritorijalnom strategijom**

Naziv nositelja izrade:

Javna ustanova Razvojna agencija Ličko-senjske županije LIRA

Izrađeno: travanj 2025.

Sadržaj

1. Uvod.....	1
2. Izvješće o provedbi posebnih ciljeva	3
2.1. PC 1. Jačanje konkurentnosti gospodarstva kroz ulaganje u zelene i digitalne tehnologije	3
2.1.1. Ostvarene vrijednosti pokazatelja ishoda	3
2.1.2. Opis napretka u provedbi Posebnog cilja 1	3
2.2. PC 2. Jačanje konkurentnosti i održivosti poljoprivrede, šumarstva, lova i ribolova	5
2.2.1. Ostvarene vrijednosti pokazatelja ishoda	5
2.2.2. Opis napretka u provedbi Posebnog cilja 2	6
2.3. PC 3. Povećanje učinkovitosti korištenja resursa.....	9
2.3.1 Ostvarene vrijednosti pokazatelja ishoda	9
2.3.2. Opis napretka u provedbi Posebnog cilja 3.....	10
2.4. PC 4. Razvoj zelenog i održivog turizma.....	13
2.4.1.Ostvarene vrijednosti pokazatelja ishoda.....	13
2.4.2. Opis napretka u provedbi Posebnog cilja 4	13
2.5. PC 5. Pametni gradovi i sela	15
2.5.1.Ostvarene vrijednosti pokazatelja ishoda.....	15
2.5.2. Opis napretka u provedbi Posebnog cilja 3.....	16
2.6. PC 6. Unaprjeđenje kvalitete obrazovanja	18
2.6.1. Ostvarene vrijednosti pokazatelja ishoda	18
2.6.2. Opis napretka u provedbi Posebnog cilja 6	19
2.7. PC 7. Demografski oporavak	21
2.7.1. Ostvarene vrijednosti pokazatelja ishoda	21
2.7.2. Opis napretka u provedbi Posebnog cilja 7	21

2.8. PC 8. Unaprjeđenje kvalitete života ulaganjem u zdravstvenu i socijalnu infrastrukturu te sigurnost	23
2.8.1. Ostvarene vrijednosti pokazatelja ishoda	23
2.8.2. Opis napretka u provedbi Posebnog cilja 8	24
2.9. PC 9. Očuvanje kulturne i prirodne baštine	26
2.9.1. Ostvarene vrijednosti pokazatelja ishoda	26
2.9.2. Opis napretka u provedbi Posebnog cilja 9	27
3. Zaključak	29

1. Uvod

Godišnje Izvješće o provedbi Plana razvoja Ličko-senjske županije za razdoblje do 2027. godine s Teritorijalnom strategijom- dodatkom Planu razvoja i Strateškom studijom o utjecaju na okoliš Plana razvoja Ličko-senjske županije za razdoblje do 2027. godine s Teritorijalnom strategijom (u nastavku teksta: Izvješće) izrađeno je u skladu s Uputama za izradu godišnjeg izvješća o provedbi plana razvoja JLP(R)S Ministarstva regionalnoga razvoja i fondova Europske unije, Dokument: UI/GI-PR, Inačica: 1.1, iz veljače 2024. godine, a kojima je definirana struktura i sadržaj istog.

U skladu s Uputama, godišnje izvješće se sastoji od tekstualnog dijela i tabličnog predloška izvješća, a obvezu izrade, način podnošenja i rok podnošenja godišnjeg izvješća o provedbi plana razvoja propisani su odredbama zakonodavnog okvira sustava strateškog planiranja i upravljanja razvojem koje čine Zakon o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske (NN 123/17 i 151/22), Uredba o smjernicama za izradu akata strateškog planiranja od nacionalnog značaja i značaja za jedinice lokalne i područne samouprave (NN 37/23) te Pravilnik o rokovima i postupcima praćenja i izvještavanja o provedbi akata strateškog planiranja od nacionalnog značaja i od značaja za jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave (NN 44/23).

Izvješće o provedbi plana razvoja je izvješće o napretku u provedbi posebnih ciljeva i ostvarenju pokazatelja ishoda plana razvoja jedinice područne (regionalne) samouprave, koje tijelo zaduženo za izradu plana razvoja podnosi predstavničkom tijelu jedinice područne (regionalne) samouprave i Koordinacijskom tijelu jednom godišnje.

Izvješće obuhvaća izvještajno razdoblje od 1. siječnja do 31. prosinca 2024. godine. Na županijskoj upravi leži odgovornost stvaranja uvjeta i pretpostavki za razvoj posebno onih djelatnosti koje su okosnica kvalitetnog i zadovoljnog života ljudi u našim krajevima kao što su školstvo, zdravstvo, socijalna skrb, infrastruktura, prostorno planiranje, zaštita okoliša i prirode, turizam, kultura te je iz navedenog tekstualnog i tabličnog dijela izvješća razvidno kako Županija podržava ostvarenje zadanih posebnih ciljeva te njihovu realizaciju i financijski podupire tijekom izvještajnog razdoblja (1. siječnja – 31. prosinca 2024. godine).

Ličko-senjska županija kontinuirano ulaže u gospodarstvo, poduzetništvo, istraživanje i razvoj, poljoprivredu, obrazovanje, zdravstvo, socijalnu skrb, kulturu, obnovljive izvore energije i energetske obnove, preventivne mjere zaštite i spašavanja na području županije.

U promatranom izvještajnom razdoblju 2024. godinu obilježila su geopolitička i ekonomska događanja na globalnoj razini, odnosno gospodarske i sigurnosne posljedice koje iz njih proizlaze, inflacija, poskupljenja i poremećaji u opskrbi, osobito energentima i sirovinama. Navedene okolnosti predstavljaju potencijalni rizik u provođenju daljnjih aktivnosti u svrhu realizacije posebnih ciljeva definiranih Planom razvoja LSŽ do 2027. godine za unaprjeđenje regionalnog razvoja. Izvješće je izrađeno prateći ostvarene vrijednosti pokazatelja ishoda prema posebnim ciljevima iz Plana razvoja, za koje možemo utvrditi da su se aktivnosti u najvećoj mjeri provodile u skladu sa predviđenom dinamikom provedbe i da je za izvještajno razdoblje Plan razvoja LSŽ uspješno ostvaren.

2. Izvješće o provedbi posebnih ciljeva

2.1. PC 1. Jačanje konkurentnosti gospodarstva kroz ulaganje u zelene i digitalne tehnologije

2.1.1. Ostvarene vrijednosti pokazatelja ishoda

Naziv pokazatelja ishoda i kod (iz Biblioteke pokazatelja)	Početna vrijednost	Ciljna vrijednost 2027.	Ostvarena vrijednost
Broj aktivnih pravnih osoba OI.02.4.31	1404 (2021.)	1670	1492 (2024.)
Broj novih malih i srednjih poduzeća po godini OI.02.4.06	117 (2020.)	139	204 (2023.)

2.1.2. Opis napretka u provedbi Posebnog cilja 1

- Broj aktivnih pravnih osoba u 2024. godini je 1492, što predstavlja povećanje od 88 pravnih osoba u odnosu na početnu vrijednost pokazatelja iz 2021. godine koja je iznosila 1404 aktivne pravne osobe.
- Broj novih malih i srednjih poduzeća po godini za 2023. je 204 mala i srednja poduzeća (od toga je 77 trgovačkih društava i 127 obrta), što predstavlja povećanje od 87 novih malih i srednjih poduzeća u odnosu na početnu vrijednost pokazatelja iz 2020. godine. Podatak za 2024. godinu još nije dostupan.

Posebni cilj 1 provodi se u skladu s predviđenom dinamikom provedbe. Ličko-senjska županija u

skladu sa svojim aktualnim financijskim i drugim uvjetima provodi aktivnosti u procesu unaprjeđenja poduzetničke klime, obnove i razvitka gospodarstva, uvođenja novih tehnologija i digitalizacije.

U sklopu ostvarenja ovog cilja realizirane su bespovratne potpore za razvoj malog i srednjeg poduzetništva u vidu subvencioniranja korištenja poslovnog prostora i opreme/usluga Razvojnog centra Ličko-senjske županije za 11 poduzetnika, subvencionirana je kamata temeljem Ugovora o poslovnoj suradnji u provedbi programa kreditiranja između Ličko-senjske županije, Hrvatske banke za obnovu i razvoj za programe „Obrtna sredstva“ i «Poduzetništvo mladih, žena i početnika» te putem poslovnih banaka za 3 nova projekta kreditiranja (uz prethodno 12 aktivnih subvencija za poslovne subjekte iz prethodnih godina), realizirane su potpore male vrijednosti za sufinanciranje troškova marketinških aktivnosti poduzetnika i aktivnosti promidžbe poduzetništva, dodijeljene su potpore za poticanje ulaganja u osnovnu imovinu za obavljanje djelatnosti poduzetnika za 33 malih i srednjih poduzeća (iznos 50.000,00 EUR) , stipendije za 12 učenika koji se školuju za obrtnička deficitarna zanimanja u suradnji sa Obrtničkom komorom Ličko-senjske županije u školskoj godini 2023/2024, te donesene odluke o odobrenju stipendija za 8 učenika koji se školuju za deficitarna zanimanja u školskoj godini 2024/2025. Provođen je projekt „Start-up nacija“ Hrvatska tematska mreža za razvoj poduzetništva i samozapošljavanja koji doprinosi izgradnji kapaciteta javnog i civilnog sektora za kvalitetno prenošenje potreba u društvu i zagovaranje unaprjeđenja javnih politika socioekonomskog razvoja, čiji je nositelj GTF-Inicijativa za održivi rast, a Ličko-senjska županija je partner na projektu.

Razvojni centar Ličko-senjske županije kao ustanova kojoj je Ličko-senjska županija osnivač, svojim aktivnostima doprinosi ostvarenju ovog cilja djelujući kao potporna ustanova za razvoj poduzetništva, središnjeg mjesta za pružanje profesionalnih poslovnih usluga poduzetnicima i ulagačima na području Ličko-senjske županije te razvoj poduzetništva kroz usluge inkubatora, akceleratora i postrojenja za preradu voća i meda, s naglaskom na olakšavanje i stimuliranje poslovanja poduzetnika početnika i postojećih poduzetnika. Također predstavlja izvor informacija o financijskim potporama, poticajima te najnovijim trendovima i poslovnim praksama koji su dostupni poduzetnicima, organizira edukativne radionice, seminare i konferencije koje pružaju dodatnu priliku za usavršavanje. U okviru svojih usluga virtualnog inkubatora i coworking centra omogućuje poslovnu registraciju za korisnike, pristup i povezivanje svih stanara virtualnog inkubatora, mogućnost pronalaska poslovnih partnera, smanjenje troškova poslovanja, IT podrška, korištenje namještajem i informatičkom opremom opremljenog uredskog prostora za coworking

i/ili umrežavanje s drugim poduzetnicima, investitorima ili potpornim institucijama, zajedničko korištenje dvorane za sastanke i prezentacije, korištenje multifunkcionalne dvorane, stručnu pomoć pri vođenju i upravljanju poslovnim subjektom u prvim godinama poslovanja.

U 2024. godini priveden je kraju projekt uređenja i opremanja dijela prostora zgrade Razvojnog centra, što će omogućiti nove uredske prostorije za poduzetnike i novu konferencijsku dvoranu. Ukupna procijenjena vrijednost radova iznosi 234.000,00 EUR, dok je u izvještajnom razdoblju iznos uložених sredstava iznosio 71.495,00 EUR. Projekt je prijavljen za financiranje iz Programa gospodarske i društvene revitalizacije Like, a kraj radova na projektu očekuje se tijekom 2025. godine.

Na program rada Razvojnog centra Ličko-senjske županije realizirana ukupna sredstva iznose 172.916,55 EUR (u ovom posebnom cilju navedeni iznos umanjen je za iznos proračunskih sredstava koja se odnose na kapitalna ulaganja u solarnu elektranu na krovu zgrade koja je dovršena tijekom 2024. godine i počela s radom, i koja pridonose ostvarenju Posebnog cilja 3).

Iznos proračunskih sredstava realiziranih za provedbu PC 1: 323.027,28 EUR

2.2. PC 2. Jačanje konkurentnosti i održivosti poljoprivrede, šumarstva, lova i ribolova

2.2.1. Ostvarene vrijednosti pokazatelja ishoda

Naziv pokazatelja ishoda i kod (iz Biblioteke pokazatelja)	Početna vrijednost	Ciljna vrijednost 2027.	Ostvarena vrijednost
Subjekti upisani u Upisnik poljoprivrednih proizvođača OI.02.12.77	5195 (2021.)	6178	5110 (2024.)

Udio prihoda poljoprivrednog sektora u BDP-u županije OI.02.12.79	1,24%(2021.)	1,55%	1,45%(2022.)
Razvoj vrijednosti volumena proizvodnje akvakulture OI.02.12.20	50.088,31 kg (2021.)	75.000,00 kg	69.776,72 (2023.)

2.2.2. Opis napretka u provedbi Posebnog cilja 2

- Pokazatelj Subjekti upisani u Upisnik poljoprivrednih proizvođača u 2024. godini je 5110 subjekata, što predstavlja smanjenje za 85 subjekata u odnosu na početnu vrijednost pokazatelja iz 2021. godine koja je iznosila 5195 subjekata. Podatak za 2023. godinu iznosio je 5218 poljoprivrednih subjekata, što bi značilo da je u odnosu na broj upisanih subjekata prošle godine broj smanjen za 2,07 %. Upitom u Agenciju za plaćanja u poljoprivredi o trendu smanjenja dobivamo informaciju da se radi o zatvaranju poljoprivrednih subjekata koji su izgubili status aktivnog poljoprivrednika jer su prestali postojati uvjeti za obavljanje gospodarske djelatnosti poljoprivrede.

Od upisanih poljoprivrednih subjekata 7 je zadruga, 62 trgovačka društva, 1739 samoopskrbnih poljoprivrednih gospodarstava, 18 obrta, 3229 obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava i 1 druga pravna osoba.

- Kod pokazatelja Udio prihoda poljoprivrednog sektora u BDP-u županije – posljednji dostupan podatak o BDP-u na razini županija je iz 2022. godine (DZS). Za izračun pokazatelja korišten je podatak o BDP-u županije iz 2022. i iznos prihoda djelatnosti poljoprivrede (NKD A01) iz 2022. godine za Ličko-senjsku županiju, izvor FINA. Dobivena vrijednost pokazatelja je 1,45 %, što u odnosu na početnu vrijednost pokazatelja utvrđenog u prošlogodišnjem izvještajnom razdoblju (iz 2021.) predstavlja povećanje poljoprivredne proizvodnje za 0,21%. Ovo je način izračuna na temelju

početne vrijednosti podatka iz izvještajnog razdoblja prošle godine izračunate na gore navedeni način, iz razloga što za izvorno postavljen podatak od 3,65 % iz 2020. godine nismo raspolagali kategorijama podataka koje su bile uvrštene u izračun početne vrijednosti, a sukladno tome nismo mogli niti uspostaviti praćenje pokazatelja. Stoga se, kako smo u prošlogodišnjem izvješću naveli, za daljnje praćenje i izračun ovog pokazatelja definira izračun temeljen na posljednjem dostupnom podatku o BDP-u županije i na prihodima poljoprivredne djelatnosti (A01) županije- izvor FINA iz iste godine, a novoutvrđeni podatak se u budućem praćenju uzima kao početna vrijednost pokazatelja.

- Razvoj vrijednosti volumena proizvodnje akvakulture- ostvarena vrijednost pokazatelja iznosi 69.776,72 kg proizvedene ribe u 2023. godini, što u odnosu na količinu proizvodnje u kg iz 2021. godine iznosi povećanje od 39,31%. Podaci o ukupnoj proizvodnji po godini prikupljeni su od Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i ribarstva, Služba za akvakulturu na upit. Kako smo i u prošlogodišnjem izvještaju naveli, izvorno postavljena vrijednost pokazatelja od 8,58% (iz 2019./2020.) koji je bio utvrđen kao izračun razlike prihoda akvakulture (NKD A032) u 2020. u usporedbi s 2019., prema izvoru FINA (godišnji financijski izvještaji za 2020), nije bio primjenjiv iz razloga što je provjerom financijskih podataka kod izvora FINA-e iz godišnjih financijskih izvještaja poduzetnika za 2021. i 2022. godinu Ličko-senjske županije za djelatnost Akvakultura iznos ukupnih prihoda bio 0, a također prema podacima DZS djelatnost Akvakulture (NKD A032) u godinama 2021. i 2022. nema zabilježenih prihoda za poslovne subjekte na području Ličko-senjske županije. Daljnjom analizom i traženjem podataka u Registru dozvola u akvakulturi, na području Ličko-senjske županije navedena su poduzeća koja imaju dozvole za uzgoj vodenih organizama na lokacijama koje se nalaze na području Ličko-senjske županije. Ukupno tri poslovna subjekta imaju dozvole za obavljanje djelatnosti akvakulture na lokacijama u Ličko-senjskoj županiji, međutim sjedište samo jednog od poduzeća je u Ličko-senjskoj županiji i nismo imali dostupne vjerodostojne podatke za izračun. Stoga se predlaže gore navedeni način izračuna pokazatelja za praćenje, a utvrđeni podatak o proizvodnji u kg iz 2021. godine uzima se kao početna vrijednost za praćenje u narednim izvještajnim razdobljima.

Ličko-senjska županija provodila je aktivnosti poticanja ruralnog razvoja vlastitim sredstvima i sredstvima Ministarstva poljoprivrede, te je kroz program potpora poljoprivredi u 2024. godini dodijelila potpore za osnaživanje konkurentnosti 24 malih poljoprivrednih gospodarstva, potpore za manifestacije, potpore za održanje proizvodnje mlijeka u ukupnoj vrijednosti od 199.719,75 EUR.

U sklopu provedbe projekta Plana navodnjavanja Ličko-senjske županije, a u cilju unaprjeđenja postojeće poljoprivredne proizvodnje te omogućavanja iskorištavanja prirodnih resursa na održiv način te nalaženja načina kako nadoknaditi nedostatke vode koji se javljaju pri uzgoju poljoprivrednih kultura, Ličko-senjska županija je u 2023. godini s Hrvatskim vodama sklopila Ugovor o sufinanciranju projektne dokumentacije na području Ličko-senjske županije – Program izrade projektne dokumentacije za sustave navodnjavanja na području Ličko-senjske županije do iznosa 49.772,25 EUR od čega 80% iznosa sufinanciraju Hrvatske vode, a 20% iznosa sufinancira Ličko-senjska županija. U tu svrhu u 2024. godini proveden je postupak javne nabave i sa dvije tvrtke sklopljen Ugovor o usluzi izrade predinvesticijske studije projekta navodnjavanja za područja sustava navodnjavanja Ostrvica i Ornice u Gradu Gospiću, sustava navodnjavanja Lovinac u Općini Lovinac i sustava navodnjavanja Karamanuša u Općini Udbina. Predinvesticijska studija je isporučena u 2024. godini, te se u daljnjim aktivnostima priprema izrada projektne dokumentacije za ishođenje lokacijske dozvole za područja navodnjavanja u Općini Lovinac i Općini Udbina. Ukupna utrošena sredstva u 2024. godini iznose 23.531,26 EUR.

Provođen je Program razvoja i unaprjeđenja lovstva na području Ličko-senjske županije za razdoblje od 2021.- 2025. godine te su dodijeljene potpore za izgradnju i adaptaciju lovno-tehničkih i lovno-gospodarskih objekata, potpore za povećanje glavnih vrsta divljači, potpore za razvoj lovnog turizma, te za izgradnju i opremanje lovačkih domova i streljana, a utrošena proračunska sredstva iznose 92.773,22 EUR.

Nastavljene su aktivnosti strateškog projekta Centar za razvoj Brdsko-planinske poljoprivrede Ličko-senjske županije - u 2024. godini za projekt je naručena usluga izrade fotorealistične animacije te je u tu svrhu proveden postupak javne nabave koji je realiziran i usluga je isporučena. Također je izrađen i parcelacijski elaborat. Za Modul 2 - Izvorne i ugrožene pasmine - animalna proizvodnja i Modul 4 - Sajamsko dražbovni centar za stoku idejni projekti su već izrađeni, dok je za preostalih 5 modula razrađeno idejno rješenje u sklopu razrade idejnog rješenja kompletne zone

Centra za razvoj brdsko planinske poljoprivrede i stočarstva. Obzirom na intenciju da se projekt Centar za razvoj brdsko-planinske poljoprivrede i stočarstva proglasi strateškim interesom Republike Hrvatske, u tu svrhu pristupilo se izvođenju potrebnih aktivnosti i ažuriranje dokumentacije. Realizacija projekta bi izravno doprinosila ostvarenju ovog posebnog cilja, kao sinergijski i ostalim posebnim ciljevima iz Plana razvoja Ličko-senjske županije do 2027., a cilj projekta je kreirati javnu infrastrukturu kojom se pruža podrška transformaciji poljoprivrede, stočarstva i drugih sektora poput turizma na brdsko-planinskim područjima, osigurati digitalne usluge i sadržaje za poljoprivrednike i druge dionike na ruralnom prostoru, unaprijediti proizvodne procese, potaknuti poduzetnike na kreiranje proizvoda sa dodanom vrijednošću i niz ostalih predispozicija za razvoj.

U 2024. godini na projekt je utrošeno 22.516,86 EUR.

Održavanje manifestacije Jesen u Lici također sinergijski doprinosi provedbi ovog posebnog cilja, ali se u ovom izvješću navodi kao aktivnost koja je najviše pridonijela posebnom cilju PC 4. - Razvoj zelenog i održivog turizma.

Iznos proračunskih sredstava realiziranih za provedbu PC 2: 391.630,21 EUR

2.3. PC 3. Povećanje učinkovitosti korištenja resursa

2.3.1 Ostvarene vrijednosti pokazatelja ishoda

Naziv pokazatelja ishoda i kod (iz Biblioteke pokazatelja)	Početna vrijednost	Ciljna vrijednost 2027.	Ostvarena vrijednost
Broj javno dostupnih punionica za vozila na električni pogon OI.02.11.44	10 (2021.)	12	21 (2024.)
Ostvareni gubici u			

vodovodnoj mreži OI.02.6.65	67%	56%	51% (2024.)
--------------------------------	-----	-----	-------------

2.3.2. Opis napretka u provedbi Posebnog cilja 3

- Pokazatelj ishoda- Broj javno dostupnih punionica za vozila na električni pogon je ostvario ciljnu vrijednost za 2027. godinu, štoviše premašio je ciljnu vrijednost. Početna vrijednost pokazatelja 2021. godine bila je 10 punionica, a ostvarena vrijednost 2024. godine je 21 punionica.
- Pokazatelj ishoda - Ostvareni gubici u vodovodnoj mreži 2021. godine iznosio je 67 %, a ostvarena vrijednost 2024. godine je 51%. Podatak je prikupljen od poduzeća za vodoopskrbu s područja Ličko-senjske županije i predstavlja smanjenje gubitaka odnosno pozitivno ostvarenje pokazatelja.

Aktivnosti koje su se provodile, a doprinosile su ostvarenju ovog cilja su energetske obnove objekata javne namjene na području Ličko-senjske županije, infrastrukturna ulaganja, te aktivnosti subvencija za povećanje dostupnosti linijskog prometa. Na projekt energetske obnove Ambulante Donji Lapac (zamjena krovišta) – faza II odobrenog u sklopu Programa za poboljšanje infrastrukture na područjima naseljenim pripadnicima nacionalnih manjina u 2024., pri čemu je LSŽ sa Općinom Donji Lapac sklopila Sporazum o reguliranju međusobnih financijskih odnosa na projektu, u izvještajnom razdoblju realizirano je sufinanciranje u iznosu od 145.000,00 EUR. Projekt Energetska obnova Gimnazije i Strukovne škole Gospić je odobren u lipnju 2024. godine iz sredstava Nacionalnog plana oporavka i otpornosti 2021.-2026., a ukupna vrijednost projekta iznosi 2.790.623,43 EUR, od čega bespovratna sredstva iznose 1.977.002,88 EUR, dok je udio Ličko-senjske županije u projektu 813.620,55 EUR. Cilj projekta je provođenje dubinske obnove zgrade Gimnazije Gospić i Strukovne Škole koji će rezultirati uštedom energije za grijanje, doprinijeti smanjenju emisije CO₂ i dekarbonizaciji zgrade. Radovi na energetskej obnovi su započeli u 2025. godini, a u 2024. godini utrošena su sredstva na izradu dokumentacije.

Nastavak realizacije projekta energetske obnove zgrade – sjedišta Ličko-senjske županije, pri čemu je prvotno izrađena projektna dokumentacija za energetske obnovu: Glavni projekt-rekonstrukcija

građevine poslovne namjene te povećanje energetske učinkovitosti ugradnjom fotonaponske elektrane te Glavni projekt ugradnje dizalice topline, kako bi se promijenio postojeći sustav grijanja na lož ulje na energetski prihvatljiviji izvor energije za grijanje i hlađenje, te je tijekom 2024. godine okončana je 1. faza projekta i izvršeni su radovi na ugradnji dizalice topline kao dio 1. faze, na koju je utrošeno 228.048,54 EUR.

U 2024. godine završen je projekt postavljanja fotonaponske elektrane na zgradu Razvojnog centra Ličko-senjske županije, za koju su realizirana sredstva u 2024. iznosila 38.873,81 EUR. Ukupna vrijednost projekta iznosi 84.912,70 EUR, a projekt se sufinancira sredstvima Ličko-senjske županije i Fonda za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost.

Proveden je javni poziv Programa sufinanciranja izrade energetskih certifikata kojim se građanima daju potpore za izrade energetskih certifikata za obiteljske kuće kako bi se poticala veća energetska učinkovitost, a realizirana sredstva iznosila su 42.175,00 EUR.

Tijekom 2024. godine provodili su se važni infrastrukturni projekti koji doprinose ovom cilju u području unaprjeđenja dostupnosti linijskog prijevoza putnika i unaprjeđenja lučkog pomorskog prometa.

Ličko-senjska županija bila je partner Lučkoj upravi Senj u realizaciji projekta «Trajektno pristanište nova rampa unutar lučkog područja LU Senj u uvali Stinica», koji je dovršen krajem 2023. godine, a iz proračuna Ličko-senjske županije dio plaćanja u svezi projekta izvršen je u 2024. godini. Cilj projekta je bolja prometna povezanost trajektnog linijskog prijevoza, povezivanje otoka Raba s kopnom čime se povećava sigurnost plovidbe i pridonosi povećavanju kvalitete života lokalnog stanovništva te odgovara na potrebe turizma. Projekt je financiran iz Operativnog programa Konkurentnost i kohezija, Ministarstva mora, prometa i infrastrukture, a ukupna vrijednost projekta iznosila je 2.510.832,00 EUR. Projekt je trajao 30 mjeseci.

Luka Senj predstavlja luku od županijskog javnog značaja, a u tijeku je višegodišnji projekt uređenja Luke Senj koji uključuje produženje primarnih lukobrana i unutrašnjosti gatova u luci, a nositelj provedbe je Lučka uprava Senj. Projekt se financira iz više izvora, a najznačajniji dio sufinancira Ministarstvo mora, prometa i turizma. Putem javnog poziva za sufinanciranje kapitalnih projekata na pomorskom dobru u izvještajnom razdoblju sufinancirana je realizacija projekta izvanrednog održavanja Luke Senj te je Lučkoj upravi Senj sufinanciran iznos od 50.000,00 EUR. Održavanjem luke Senj povećava se sigurnost pristajanja trajekata, putničkih i ribarskih brodova naročito u lošim vremenskim uvjetima.

Putem javnog poziva za sufinanciranje kapitalnih projekata sufinanciran je projekt Lučke uprave Novalja - izgradnje Luke Metajna. Luka Metajna luka je od lokalnog značaja, pri čemu se projektom odgovara na potrebe lokalnog stanovništva i povećanje kapaciteta tijekom turističke sezone. Sufinancirano je 50.000,00 EUR. Tijekom 2024. godine otvorena je rekonstruirana i dograđena ribarska luka Novalja čime je završen dugogodišnji sveobuhvatan projekt s krajnjim ciljem povećavanja kapaciteta luke - vezova za ribarske brodove i brodice kao i povećanja dužine operativne obale.

Ličko-senjska županija je tijekom 2024. godine za sve studente osigurala besplatan prijevoz vlakom, što doprinosi ovom cilju, kao što sinergijski doprinosi i ostalim ciljevima u nastavku izvješća. Uslugu je koristilo oko 80 studenata s područja LSŽ. U svrhu uspostave usluge linijskog prijevoza putnika, odnosno uspostave mreže linija županijskog prijevoza putnika u cestovnom prijevozu obavljane su potrebne pripremne aktivnosti za ugovaranje javne usluge prijevoza. Utrošena sredstva iznose 21.700,28 EUR.

Sufinanciran je i rad Eko-brodice namijenjene za čišćenje mora od plivajućih tekućih i krutih otpadaka, za intervencije u slučaju iznenadnih onečišćenja mora, gašenje požara i protupožarnu zaštitu, temeljem potpisanog sporazuma sa Zadarskom županijom, te je sufinancirano održavanje međuzupanijske pomorske linije Rab-Lun.

Provođenjem projekta „Bluegreencircle“ sklopljen je Partnerski ugovor između GTF – Inicijative za održivi rast Zagreb i Ličko-senjske županije kao partnera, s ciljem podržavanja bilateralne inicijative u području zelene tranzicije javnih tijela i institucija, kao i nevladinih institucija iz Republike Hrvatske i Kraljevine Norveške.

Navodimo i podatke o ostvarenom napretku provedbe projekta Plinifikacija Ličko-senjske županije koja je započela 2020. godine Odlukom o davanju koncesije za izgradnju plinifikacijskog sustava odabranom ponuditelju EVN Croatia Plin d.o.o. na područjima Grada Gospića i Grada Otočca. LSŽ kontinuirano prati izvršenje ugovora i koordinira aktivnosti s potencijalnim korisnicima izgrađenog plinskog sustava kojima je osnivač. Od 2021.-2024. izgrađeno je ukupno 28,5 km plinskog distribucijskog sustava na području Grada Gospića, od čega najviše u 2024. godini – 9,8 km.

Nastavak provedbe Projekta vodoopskrbe i odvodnje aglomeracije Plitvička Jezera – sa svrhom održive vodoopskrbe i odvodnje na području Općine Plitvička Jezera i Općine Rakovica, a radi zaštite okoliša NP Plitvička Jezera izmještanjem vodozahvata iz jezera Kozjaka te povezivanja

područja vodoopskrbnog područja. Realizacija projekta se financira iz Programa Konkurentnost i kohezija 2021.-2027. , nacionalnim sredstvima i sredstvima proračuna lokalnih samouprava. U sufinanciranju ažuriranja projektne dokumentacije Ličko-senjska županija sudjeluje sa 3%. U tijeku je realizacija „Ugovora o pružanju usluge novelacije studije izvedivosti i aplikacijskog paketa za projekt i Ugovora o noveliranu DoN u projektu vodokomunalna infrastruktura aglomeracije Plitvička Jezera.

Iznos proračunskih sredstava realiziranih za provedbu PC 3: 666.629,91 EUR

2.4. PC 4. Razvoj zelenog i održivog turizma

2.4.1. Ostvarene vrijednosti pokazatelja ishoda

Naziv pokazatelja ishoda i kod (iz Biblioteke pokazatelja)	Početna vrijednost	Ciljna vrijednost 2027.	Ostvarena vrijednost
Dolasci u turističke smještajne objekte OI.02.8.01	484.408 (2021.)	576.091	786.798 (2024.)
Prosječni boravak turista (u danima) OI.02.8.24	6,4 (2020.)	7,6	4,3 (2024.)

2.4.2. Opis napretka u provedbi Posebnog cilja 4

- Pokazatelj ishoda - Dolasci u turističke smještajne objekte ostvario je pozitivan rezultat, što više premašio je ciljnu vrijednost i u odnosu na početnu vrijednost iz 2021. godine, ostvario povećanje. Broj dolazaka u turističke smještajne objekte 2021. iznosio je

484.408, a 2024. godine iznosio je 786.798 dolazaka, što predstavlja povećanje od 62,42%.

- Pokazatelj ishoda - Prosječni boravak turista (u danima) ostvario je vrijednost od 4,3 dana boravka 2024., što predstavlja kraći boravak turista za 2,1 dan nego 2021. godine kad je iznosio 6,4 dana boravka.

Ličko-senjska županija je napretku ovog cilja pridonosila provodeći razne aktivnosti i projekte. Održavanje manifestacije Jesen u Lici svojim obimom i sadržajima obuhvaća mnogo više od kulturno-tradicionalne i izložbeno-sajamske manifestacije te ima značenje u smislu turističke promocije i ponude proizvoda lokalnih proizvođača, gastronomske i smještajne ponude destinacija kontinentalnog i manje turistički zastupljenog područja Ličko-senjske županije što značajno i direktno pridonosi mjerama ovog cilja kao što su diverzifikacija turističke ponude, potpora poljoprivrednicima i gospodarskim subjektima u održavanju tradicionalnih sorti i tradicijskih proizvoda. Ovom manifestacijom promovira se kvaliteta, raznolikost izvornih i tradicionalnih proizvoda, turističkog potencijala Ličko-senjske županije, ali i proizvoda svih drugih brdsko-planinskih prostora Republike Hrvatske i razvija njihovo tržište. Izlažu se brojni autohtoni poljoprivredni, prehrambeni, uporabni i ukrasni proizvodi visoke kvalitete koje proizvode mala poljoprivredna gospodarstva i mali poduzetnici s ličkog odnosno kontinentalnog, primorskog i otočnog dijela županije te ruralnih prostora gotovo svih brdsko-planinskih županija. U okviru manifestacije organiziralo se i ocjenjivanje kvalitete raznih prehrambenih proizvoda i izložbe autohtonih grla stoke. Također u sklopu manifestacije održane su još dvije manifestacije- izbor za Miss Ličko-senjske županije za Miss Hrvatske i festival tradicijske glazbe „Lika Fest“ koji doprinose turističkoj promociji regije i bogatstvu ponude manifestacije u cjelini. Iznos utrošenih sredstava na organizaciju i održavanje manifestacije – 345.641,08 EUR.

Potpora razvoju zelenog i održivog turizma ostvarivala se ulaganjima u pomorsko dobro i to u sklopu provedbe Programa sufinanciranja projekata uređenja, izgradnje i održavanja pomorskog dobra na području Ličko-senjske županije za 2024. godinu, temeljem raspisanog Javnog poziva za podnošenje prijava za sufinanciranje kapitalnih projekata na pomorskom dobru odobrene su bespovratne potpore Gradu Senju za sufinanciranje realizacije projekta Kupalište Banja-sanacija i obnova postojeće zgrade i pripadajućeg okoliša Jablanac u iznosu od 25.000,00 EUR, Općini Karlobag za sufinanciranje kapitalnog projekta Sanacije hotelske plaže iznos od 50.000,00 EUR,

te Gradu Novalji za sufinanciranje kapitalnog projekta Uređenje šetnice oko rta Vrčić- faza II 25.000,00 EUR.

U okviru rada Javne ustanove za upravljanje zaštićenim područjima i drugim zaštićenim prirodnim vrijednostima na području LSŽ provode se projekti koji doprinose razvoju održivog turizma u zaštićenim područjima i to provedba projekata: Planinski centar Bijeli potoci-Natura 2000 tematski park, Uklanjanje invazivne vrste *Herpestes javanicus auropunctatus* s otoka Škrda, Interpretacijski sadržaji u posebnom rezervatu Lun-divlje masline, Skriveni svijet ličkih šuma i voda, te Učionica na otvorenom u posebnom rezervatu Laudonov Gaj, sa svrhom razvoja edukativnih i interpretacijskih sadržaja za posjetitelje, ukupno realizirano 71.769,86 EUR.

Projekt u provedbi Gusti iz programa Interreg prekogranične suradnje - s ciljem jačanja uloge nematerijalne kulturne baštine jadranskog područja kroz identifikaciju, valorizaciju i promociju gastronomskog turizma, promicanja održivih praksi i rješenja ukupne vrijednosti 2.624.530,01 EUR, koji će se provoditi 30 mjeseci. Ličko-senjska županija je vodeći projektni partner. Udio LSŽ u vrijednosti partnerskog budžeta projekta iznosi 89.980,00 EUR, a bespovratna sredstva iz projekta iznose 359.920,00 EUR. U izvještajnom razdoblju realizirano je 83.626,42 EUR.

Iznos proračunskih sredstava realiziranih za provedbu PC 4: 613.528,18 EUR

2.5. PC 5. Pametni gradovi i sela

2.5.1. Ostvarene vrijednosti pokazatelja ishoda

Naziv pokazatelja ishoda i kod (iz Biblioteke pokazatelja)	Početna vrijednost	Ciljna vrijednost 2027.	Ostvarena vrijednost
Broj novih e-usluga za građane OI.02.7.35	0	1	1
Broj korisnika e-usluga			

za poduzetnike OI.02.7.37	0	60	46
Pokrivenost širokopojasne mreže (engl. Broadband), % OI.02.4.18	45,83% (2023.)	100 %	58,23% (2024.)

2.5.2. Opis napretka u provedbi Posebnog cilja 3

- Pokazatelj ishoda-Broj novih e-usluga za građane ostvario je pozitivan rezultat i dosegao ciljnu vrijednost 2027. Naime Grad Otočac uspostavio je novu e-uslugu za građane City app aplikaciju koja je ujedno i prva takva u Županiji.
- Pokazatelj ishoda - Broj korisnika e-usluga za poduzetnike ostvario je vrijednosti od 46 korisnika e-usluga za poduzetnike. Podaci su prikupljeni od Ministarstva gospodarstva, Uprava za poduzetništvo i obrt.
- Kod pokazatelja ishoda - Pokrivenost širokopojasne mreže (engl. Broadband) je kod izrade prvog izvješća o napretku Plana razvoja LSŽ za 2023. godinu utvrđeno da je početno postavljeni podatak pokazatelja bio neadekvatan za praćenje (89,3 % , iz 2012. godine). Napredak i promjene u sustavu digitalne tehnologije unatrag više od deset godina ukazuju na to da je 2012. godine širokopojasni internet podrazumijevao druge vrijednosti brzine prijenosa podataka, pa zasigurno ne predstavlja iste vrijednosti kao danas.

Prema izvoru HAKOM vrijednost pokazatelja ishoda 2023. iznosila je 45,83 %, stoga se taj podatak uzima za početnu vrijednost i u odnosu na tu vrijednost uspoređuje se daljnji napredak pokazatelja. Ostvarena vrijednost pokazatelja u 2024. godini iznosi 58,23% što predstavlja veću pokrivenost širokopojasne mreže za 12,40 % u odnosu na pokrivenost iz 2023. Napretku pokazatelja najviše je doprinijela provedba projekta Grada Gospića „Projekt razvoja infrastrukture širokopojasnog pristupa za područje Grada Gospića, Grada Otočca i Općine Plitvička Jezera“, izgradnjom širokopojasne mreže na području Grada Gospića, Grada Otočca i Općine Plitvička Jezera, ulaganjima u infrastrukturu i

priključivanju korisnika koje je u tijeku.

Strateški projekt „Razvoj širokopojasnog pristupa internetu na području Ličko-senjske županije“ krajem 2023. bio je prijavljen na poziv za dodjelu bespovratnih sredstava za projekte razvoja širokopojasnog pristupa internetu iz Mehanizma za oporavka i otpornost u okviru NPOO, I. faza. Prethodno je ažurirana je projektna dokumentacija, te pripremljen nacrt projektne dokumentacije za projekt u kojemu je Ličko-senjska županija nositelj koji obuhvaća razvoj širokopojasnog pristupa na području Grada Senja, te općina Brinje, Donji Lapac, Karlobag, Lovinac, Perušić, Udbina i Vrhovine. U ožujku 2024. godine objavljeni su rezultati Poziva za II. fazu prijave na koju projekt nije prošao odobrenje iz razloga što nije bilo zainteresiranih teleoperatera za prijavu. Nedostatak interesa istih proizlazi iz činjenice velike raširenosti projektnog područja s malim brojem stanovnika odnosno potencijalnih korisnika i problema financijske isplativosti, te je potrebno pristupiti revidiranju projektnog prijedloga i analizi promjene koncepta projekta kako bi imali veće mogućnosti financiranja. Izrađena dokumentacija ažurirati će se sukladno potrebama kada budu poznati uvjeti novog natječaja.

Strateški projekt „Digitalna županija za poslovne subjekte – otklanjanje administrativnih prepreka u poslovanju“ direktno doprinosi ostvarenju PC 5 - Pametni gradovi i sela i indirektno utječe na ostvarenje PC 1 Jačanje konkurentnosti gospodarstva kroz ulaganja u zelene i digitalne tehnologije. Projekt ima za cilj digitalizaciju poslovnih procesa javne uprave, učinkovitost poslovanja javnih tijela na regionalnoj razini i doprinos digitalnoj transformaciji, kako bi se uz korištenje potencijala komunikacijsko-informacijskih tehnologija izradili inovativni modeli pružanja e-usluga u svrhu olakšavanja dostupnosti i transparentnosti javne uprave prema vanjskim korisnicima-građanima i poslovnim subjektima. Projektno tehnička dokumentacija financirana je sredstvima iz Poziva za dodjelu bespovratnih sredstava „Priprema projektno-tehničke dokumentacije za projekte u području digitalne transformacije i zelene tranzicije“ Ministarstva regionalnog razvoja i fondova Europske unije, temeljem čega je odobren iznos sredstava od 82.635,87 EUR. Ugovor o dodjeli sredstava je potpisan u srpnju 2023. godine. U izvještajnom razdoblju obavljale su se potrebne radnje vezane za nabavu i realizaciju konzultantske usluge izrade projektnog zadatka i projektno-tehničke dokumentacije za projekt. Iznos utrošenih sredstava u 2024. godini iznosi 35.000,00 EUR. U izradi je studija izvodljivosti, analize troškova i koristi implementacije aplikativnog rješenja, te nabava idejnog rješenja konačnog sustava. U 2025. godini se planira sa izrađenom dokumentacijom

prijaviti na poziv za dodjelu sredstava u području digitalne transformacije za financiranje razvoja softverskog rješenja.

Tijekom izvještajnog razdoblja s provedbom je započeo projekt PADRION iz programa Interreg IPA ADRIION prekogranične suradnje u kojemu je Razvojna agencija LSŽ LIRA jedan od projektnih partnera s još 6 partnera iz 7 zemalja jadransko-jonske regije (Albanije, Hrvatske, Grčke, Italije, Crne Gore, Sjeverne Makedonije i Srbije). Projekt potiče inovacije u javnim upravama kroz suradnju partnera iz 7 zemalja jadransko-jonske regije i unaprjeđenje digitalne transformacije javnih uprava zemalja partnera. PADRION se fokusira na razvoj alata poput Lokalnih digitalnih strategija i Tematskih zajednica prakse, stvarajući model koji se može replicirati, provodeći prilagođena rješenja i isporučujući Zajednički akcijski plan s uputama za dugoročnu održivost. Lokalne zajednice, javne uprave i poduzeća izravno će imati koristi od testiranih rješenja, koja će nakon validacije biti spremna za primjenu i proširenje. Iznos utrošenih sredstava u izvještajnom razdoblju je 8.446,80 EUR.

Iznos proračunskih sredstava realiziranih za provedbu PC 5: 43.446,80 EUR

2.6. PC 6. Unaprjeđenje kvalitete obrazovanja

2.6.1. Ostvarene vrijednosti pokazatelja ishoda

Naziv pokazatelja ishoda i kod (iz Biblioteke pokazatelja)	Početna vrijednost	Ciljna vrijednost 2027.	Ostvarena vrijednost
Broj učenika koji se obrazuju za deficitarna zanimanja OI.02.2.56	268 (2021./2022.)	320	470 (2024./2025.)

Udio stanovništva dobi 25-64 godina uključenog u programe cjeloživotnog obrazovanja OI.02.2.57	0,06 % (2019./2020.)	0,08%	0,68% (2023.)
--	-------------------------	-------	------------------

2.6.2. Opis napretka u provedbi Posebnog cilja 6

U sklopu ovog Posebnog cilja ostvarena vrijednost pokazatelja ishoda :

- Broj učenika koji se obrazuju za deficitarna zanimanja u izvještajnom razdoblju iznosi 470 i ostvario je povećanje od 202 učenika u odnosu na početnu vrijednost (268 učenika) i premašio ciljnu vrijednost 2027. godine. Podaci o broju učenika koji se školuju za deficitarna zanimanja su prikupljeni od srednjih škola s područja Ličko-senjske županije, a podaci o deficitarnim zanimanjima u 2024. godini od Hrvatskog zavoda za zapošljavanje. U Strukovnoj školi Gospić školuje se 352 učenika, a u Srednjoj školi Plitvička Jezera 118 učenika za deficitarna zanimanja. Ostale škole nisu imale obrazovne programe koji su na popisu deficitarnih zanimanja.
- Udio stanovništva dobi 25-64 godina uključenog u programe cjeloživotnog obrazovanja u izvještajnom razdoblju ostvario je vrijednost od 0,68 % (293 osobe), što predstavlja napredak od 0,62 % u odnosu na početnu vrijednost koja je iznosila 0,06 % (25 osoba) . Podaci prikupljeni od Srednje škole Otočac, Strukovne škole Gospić, Pučkog otvorenog učilišta dr. Ante Starčević Gospić, Razvojnog centra Ličko-senjske županije i Hrvatskog zavoda za zapošljavanje, Područna služba Gospić.

U sklopu ovog Posebnog cilja osigurana su financijska sredstva za osnovne i srednje škole, učeničke domove, studentske stipendije i stipendije za učenike srednjih škola koji se školuju za deficitarna zanimanja, te aktivnosti i projekte s tematikom obrazovanja (natjecanja učenika i školske manifestacije, projekti prehrane i školske kuhinje, sufinanciranje prehrane učenika, sufinanciranje prijevoza učenika, sufinanciranje projekta Pomoćnici u nastavi, shema školskog

voća, produženi boravak, Pilot projekt-e-škole, projekt „Obrok za sve 3“, projekt „Medni dan“, „Obrazovanje jednakih mogućnosti IV“, program cjelodnevne škole, projekt „Zajedno za budućnost“, projekti „ Erasmus“, „Projekti u području digitalne transformacije i zelene tranzicije“, minimalni standardi za osiguranje uvjeta rada osnovnih i srednjih škola, kapitalni izdaci iz decentralizacije, izdaci za osoblje, tekuće investicije i kapitalna ulaganja i sl.).

U okviru projekata za osiguravanje pomoćnika u nastavi osigurano je 42 pomoćnika u nastavi i stručna komunikacijska posrednika za 42 učenika sa poteškoćama u razvoju u osnovnoškolskim i srednjoškolskim odgojno-obrazovnim ustanovama u ukupno 11 škola.

Tijekom 2024. godine s radom je počela Podružnica regionalnog znanstvenog centra STEM koja se nalazi u prostoru Kulturno-informativnog centra u Gospiću. Ista je otvorena kao rezultat projekta „Jadranski regionalni znanstveni centar za razvoj vještina u području STEM-a, IKT-a, poduzetništva i aktivnog građanstva“. Kroz projekt se doprinijelo stvaranju okruženja, sadržaja, alata, aktivnosti i mogućnosti za jačanje STEM, IKT, poduzetničkih i građanskih kapaciteta, kompetencija, vještina i znanja učitelja, drugih odgojno-obrazovnih djelatnika te učenika osnovnih škola. Cilj projekta je unaprijediti obrazovanje učenika i odgojnih djelatnika osnovnih škola s posebnim fokusom na darovite, visoko motivirane učenike te one s poteškoćama u razvoju. Jedan od ključnih ciljeva ovog projekta je jačanje kapaciteta osnovnih škola kroz različite oblike obrazovanja poput edukacija, studijskih putovanja, ljetnih škola i smotri. Podružnica STEM znanstvenog centra predstavlja platformu za razmjenu znanja i iskustava te doprinosi modernizaciji odgojno-obrazovnog sustava, pružajući koristi stručnjacima unutar javnih institucija odgovornih za obrazovne politike. Ukupna vrijednost projekta iznosila je 2.696.900,33 EUR, od čega 85% iznose bespovratnih sredstava iz donatorskih izvora (Financijski mehanizam gospodarskog prostora 2014.-2021. iz Kraljevine Norveške), a 15% iz nacionalnih sredstava. Ličko-senjska županija je jedan od ukupno 10 partnera na projektu, uz Splitsko-dalmatinsku županiju kao nositelja projekta pri čemu Ličko-senjska županija sudjeluje u proračunu projekta sa 1.237.168,90 EUR. Realizirana sredstva u 2024. godini iznose 253.647,18 EUR. Ličko-senjska županija u 2024. godini nastavila je financijsku podršku održivosti projekta, te se potiče održavanje uspješnog rada implementiranog projekta.

U izvještajnom razdoblju u Strukovnoj školi Gospić otvorena je Snoezelen senzorna soba koja će uvelike olakšati inkluziju učenika s teškoćama u razvoju i pomoći im u odgojno-obrazovnom

procesu s ciljem pružanja podrške mentalnom zdravlju mladih na području cijele Ličko-senjske županije, u čijoj je realizaciji LSŽ sudjelovala u sufinanciranju.

Iznos proračunskih sredstava realiziranih za provedbu PC 6: 24.405.611,40 EUR

2.7. PC 7. Demografski oporavak

2.7.1. Ostvarene vrijednosti pokazatelja ishoda

Naziv pokazatelja ishoda i kod (iz Biblioteke pokazatelja)	Početna vrijednost	Ciljna vrijednost 2027.	Ostvarena vrijednost
Iznos isplaćenih potpora za novorođenu djecu OI.02.3.64	180.610,00 EUR (2021.)	219.123,00 EUR	359.578,01EUR (2024.)
Vitalni indeks (broj živorođenih na 100 umrlih) OI.02.3.66	41,2 (2020.)	49,0	42,90 (2023.)

2.7.2. Opis napretka u provedbi Posebnog cilja 7

- Iznos isplaćenih potpora za novorođenu djecu - ostvarena je vrijednost od 359.578,01 EUR isplaćenih sredstava, što predstavlja više od zadane ciljne vrijednosti za 2027. godinu. Zatražene podatke o isplaćenim naknadama dostavile su sve JLS s područja Ličko-senjske županije.
- Vitalni indeks (broj živorođenih na 100 umrlih) za početnu vrijednost je imao 41,2 (2020.), a ostvareno je 42,90 (2023.) – ostvaren pozitivan napredak pokazatelja.

U sklopu ovog posebnog cilja provodili su se sljedeći projekti koji se odnose na unaprjeđenje i izgradnju sportsko-rekreacijskih sadržaja : Adaptacija i opremanje vanjskog školskog sportskog igrališta Senj, Adaptacija igrališta Područne škole Ličko Lešće, te Izgradnja višenamjenskog školskog igrališta u Brinju. Izgradnja i uređenja ovih igrališta doprinosi cilju demografskog oporavka obzirom da se izgradnjom dječjih igrališta poboljšava dostupnost površina za slobodne aktivnosti lokalnog stanovništva, djece i mladih.

U sklopu ovog cilja realizirana su sredstva za Zajednicu sportova Ličko-senjske županije i Sportski savez Ličko-senjske županije što doprinosi razvoju sportsko-rekreacijskih sadržaja i poboljšanju kvalitete života na više područja i za više dobnih i ciljnih skupina stanovništva, pa time utječe na cilj demografskog oporavka.

Ličko-senjska županija je temeljem Javnog poziva za osnivanje i opremanje centara za mlade, sa Središnjim uredom za demografiju i mlade, potpisala Ugovor o sufinanciranju za Projekt ulaganja u objekt/prostor za mlade, a realizacijom navedenog ugovora osigurano je 53.089,12 EUR za opremanje budućeg centra za mlade namještajem i suvremenom informatičko-komunikacijskom opremom. Tijekom 2024. godine realizirano je 34.406,25 EUR na dio opreme i namještaj. Ostatak planiranih sredstava biti će utrošen u 2025. godini.

Ličko-senjska županija provodi strateški projekt „Memorijalni centar Domovinskog rata Ličko-senjske županije“ za koji je u 2023. godini izrađen natječajni elaborat, te su dodijeljena sredstva za sufinanciranje provođenja javnog natječaja za ishođenje idejnog rješenja. U 2024. nastavljen je planirani slijed aktivnosti na realizaciji projekta, te je Ličko-senjska županija podnijela Zahtjev za sufinanciranje pripremnih radnji za ishođenje idejnog rješenja za izgradnju Memorijalnog centra Domovinskog rata Ličko-senjske županije na raspisani Javni poziv za sufinanciranje izgradnje, postavljanja ili uređenja spomen-obilježja žrtvama stradalim u Domovinskom ratu, a sve u cilju uspješnog ishođenja pripremnih radnji za ishođenje idejnog rješenja i prijave posljednje faze pripremnih radnji - izrade projektne dokumentacije nakon provedenog natječaja. Projekt doprinosi očuvanju kulturno - povijesne baštine. Iznos sredstava utrošenih u provedbi strateškog projekta „Memorijalni centar Domovinskog rata Ličko-senjske županije“ u 2024. godini iznosi 6.604,27 EUR. Navedeni iznos odnosio se na pripremu dijela dokumentacije potrebne za prijavu na natječaj Ministarstva branitelja, odnosno izradu Natječajnog elaborata, kako bi se u 2025. godini mogla provoditi daljnja procedura za izradu projektno-tehničke dokumentacije (ishodovanja građevinske dozvole).

Ostali projekti i aktivnosti koji se odnose na izgradnju i uređenje društvene infrastrukture bili su:

- Sufinanciranje izgradnje građevine javne namjene - garaže za potrebe Opće bolnice Gospić u iznosu od 27.358,16 EUR.

- Odvijale su se aktivnosti izrade projektno-tehničke dokumentacije, pripremni, istraživačkih i građevinskih radova za obnovu Poslovne zgrade 2 koja je kao kulturno dobro u vlasništvu Republike Hrvatske dana na korištenje i upravljanje Ličko-senjskoj županiji, a na koje je utrošeno 114.700,00 EUR.

- Projekt uređenja podrumskih prostorija zgrade - sjedišta LSŽ – Privođenje javnoj namjeni – multifunkcionalni prostor za širu zajednicu, ukupne vrijednosti 180.247,45 EUR, za koje su osigurana bespovratna sredstva iz Programa podrške brdsko-planinskim područjima od strane MRRFEU u iznosu od 70.000,00 EUR, a udio koji osigurava Ličko-senjska županija iznosi 110.247,45 EUR. U izvještajnom razdoblju na realizaciji projekta, radove i opremu utrošeno je 108.814,17 EUR.

- Sufinanciranje izgradnje gradske tržnice Novalja – Projekt Izgradnje gradske tržnice Novalja je ukupne vrijednosti 750.000,00 EUR. Ličko-senjskoj županiji odobrena su bespovratna sredstva u iznosu od 67.500,00 EUR iz Programa razvoja otoka 2024., za sufinanciranje radova i usluge projekta izgradnje tržnice Novalja. Sredstva su u 2024. godini realizirana u punom iznosu od 67.500,00 EUR.

Iznos proračunskih sredstava realiziranih za provedbu PC 7: 773.257,05 EUR

2.8. PC 8. Unaprjeđenje kvalitete života ulaganjem u zdravstvenu i socijalnu infrastrukturu te sigurnost

2.8.1. Ostvarene vrijednosti pokazatelja ishoda

Naziv pokazatelja ishoda i kod (iz Biblioteke pokazatelja)	Početna vrijednost	Ciljna vrijednost 2027.	Ostvarena vrijednost
Rashodi za socijalnu zaštitu JLP(R)S, po stanovniku OI.02.3.63	66,37 EUR (2021.)	94,70 EUR	84,53 EUR
Rashodi za zdravstvo JLP(R)S, po stanovniku OI.02.05.51	40,09 EUR (2021.)	47,67 EUR	52,85 EUR
Rashodi za civilnu zaštitu, po stanovniku OI.02.10.34	2,11 EUR (2021.)	2,52 EUR	3,85 EUR

2.8.2. Opis napretka u provedbi Posebnog cilja 8

- Rashodi za socijalnu zaštitu JLP(R)S, po stanovniku - ostvarena je vrijednost od 84,53 EUR po stanovniku, što predstavlja povećanje od 18,16 EUR u odnosu na početnu vrijednost koja je iznosila 66,37 EUR.
- Rashodi za zdravstvo JLP(R)S, po stanovniku - ostvarena je vrijednost od 52,85 EUR po stanovniku, što predstavlja povećanje od 12,76 EUR u odnosu na početnu vrijednost koja je iznosila 40,09 EUR.
- Rashodi za civilnu zaštitu, po stanovniku - ostvarena je vrijednost od 3,85 EUR po stanovniku, što predstavlja povećanje od 1,74 EUR u odnosu na početnu vrijednost koja je iznosila 2,11 EUR.

U sklopu ovog posebnog cilja došlo je do pozitivnog ostvarenja svih pokazatelja. U ostvarenju cilja u izvještajnom razdoblju provodile su se redovne preventivne aktivnosti zaštite zdravlja, aktivnosti promicanja prava pacijenata, poticale programske aktivnosti udruga iz područja zdravstva i socijalne skrbi, provodile su se aktivnosti stručne edukacije djelatnika ustanova zdravstvene i socijalne skrbi, pomoći socijalno ugroženim građanima .

Za sve zdravstvene i socijalne ustanove koje su proračunski korisnici osigurana su sredstva za redovan rad, nabavu opreme i provođenje redovnih djelatnosti. Za opremanje ortodonske ambulate u Domu zdravlja Gospić, nabavljen je novi ortopan – uređaj za panoramsko snimanje zubi i kompjuteriziranu tomografiju, čime se doprinijelo širenju kapaciteta za pružanje dentalne zdravstvene zaštite. Uređaj, čija je ukupna investicija iznosila 73.174,00 EUR, financiran je decentraliziranim sredstvima Ličko-senjske županije u 2024. godini.

Kao razvojni projekt u zdravstvu provodio se projekt „Obnova zgrade u svrhu pokretanja ljekarničke djelatnosti - Općina Lovinac“ koji doprinosi poboljšanju dostupnosti zdravstvene zaštite. Projekt je sufinanciran sredstvima iz Programa održivog razvoja (NPOO) iznosom od 55.000,00 EUR, dok je ostatak potrebnih sredstava osigurala Ličko-senjska županija. Ukupna vrijednost projekta iznosi 118.500,00 EUR, a tijekom izvještajnog razdoblja realizirano je 31.460,05 EUR.

Nakon završetka provedbe projekta „Donesimo osmijeh“, kojim se osiguralo poboljšanje kvalitete skrbi ugroženih skupina stanovništva i uspostavio rad skloništa za žene žrtve nasilja i žrtve nasilja u obitelji na području Ličko-senjske županije, rad skloništa je u smjeru održivosti projekta u zajednici dan na upravljanje Udruzi žena Nit iz Korenice koja je bila partner na projektu. U sklopu projekta obnovljen je i opremljen objekt skloništa za žrtve nasilja u obitelji, nabavljeno je vozilo, te su zaposlene tri djelatnice i to asistentica te dvije stručne savjetnice - psihologinja i socijalna radnica koje rade sa žrtvama nasilja.

Sklonište za žene žrtve nasilja i žrtve nasilja u obitelji stoga je pružilo novi oblik izvaninstitucionalne skrbi i dostupnosti socijalnih usluga na području LSŽ. Na program financiranja rada Skloništa za žrtve obiteljskog nasilja realiziran iznos u 2024. godini je 34.120,77 EUR.

Tijekom izvještajnog razdoblja odvijao se projekt Izrada Socijalnog plana Ličko-senjske županije u okviru Ograničenog poziva „Izrada socijalnih planova“ koji se financira iz Europskog socijalnog fonda Plus u sklopu Operativnog programa „Učinkoviti ljudski potencijali 2021.-2027.“, odobrena su sredstva za izradu trogodišnjeg Socijalnog plana, temeljenog na analizi kapaciteta, dostupnosti pružatelja usluga, analizi potreba i specifičnim ciljevima razvoja socijalnih usluga, s posebnim naglaskom na skupine u većem riziku od socijalne isključenosti. Donošenjem Socijalnog plana će se osnažiti stručnjaci za socijalno planiranje, provedbu i praćenje, sve u svrhu unaprjeđenja

socijalne osnaženosti. Vrijednost projekta iznosi 33.464,25 EUR, od čega bespovratna sredstva iznose 95%, a preostali iznos snosi Ličko-senjska županija kao nositelj projekta.

U segmentu ovog cilja koji se odnosi na sigurnost (zaštitu i spašavanje) te podizanje razine sigurnosti stanovništva i imovine provodile su se aktivnosti sufinanciranja redovnih aktivnosti Hrvatske gorske službe spašavanja - Stanica Gospić iznos od 20.000,00 EUR, programskih aktivnosti županijske vatrogasne zajednice iznos od 109.322,04 EUR, programskih aktivnosti vatrogasne mladeži- iznos od 1.500,00 EUR, provedbom posebnih mjera zaštite od požara- iznos 2.000,00 EUR, programskih aktivnosti Županijskog vatrogasnog operativnog centra ŽVOC- iznos 22.392,00 EUR i redovnih programskih aktivnosti civilne zaštite- iznos 9.987,93 EUR. Projektom STREAM (program prekogranične suradnje Hrvatska-Italija) čija je provedba završila 2023. godine, doprinijelo se poboljšanju monitoringa rizika od poplava i povećanju upravljačkih mogućnosti stožera civilne zaštite kako bi mogli pravovremeno reagirati na katastrofe uzrokovane poplavama. Specifični ciljevi projekta su unaprjeđenje znanja o poplavama, osnaživanje kapaciteta hitnih službi, poboljšanje sustava ranog upozoravanja i komunikacijskog sustava. Provedbom projekta su unaprijeđeni kapaciteti službi civilne zaštite na području Ličko-senjske županije, te je nabavljena potrebna oprema za spašavanje, evakuaciju i zbrinjavanje ugroženih osoba i materijalnih dobara iz poplavom ugroženog područja u vrijednosti većoj od 220.000,00 EUR, a sredstva iz projekta realizirana u 2024. godini iznosila su 206.074,95 EUR.

Iznos proračunskih sredstava realiziranih za provedbu PC 8: 28.731.890,91 EUR

2.9. PC 9. Očuvanje kulturne i prirodne baštine

2.9.1. Ostvarene vrijednosti pokazatelja ishoda

Naziv pokazatelja ishoda i kod (iz Biblioteke pokazatelja)	Početna vrijednost	Ciljna vrijednost 2027.	Ostvarena vrijednost

Rashodi za zaštitu okoliša na području županije, po stanovniku OI.02.6.62	44,12 EUR (2021.)	52,47 EUR	94,33 EUR
Rashodi za kulturu JLP(R)S, po stanovniku OI.02.8.48	53,32 EUR (2021.)	63,41 EUR	93,56 EUR
Broj posjetitelja ustanova u kulturi i kulturnih manifestacija na području županije OI.02.8.49	4562 (2021.)	5100	8248

2.9.2. Opis napretka u provedbi Posebnog cilja 9

- Rashodi za zaštitu okoliša na području županije po stanovniku - ostvarena je vrijednost od 94,33 EUR po stanovniku, što predstavlja povećanje u odnosu na početnu vrijednost koja je iznosila 44,12 EUR.
- Rashodi za kulturu, po stanovniku ostvarena je vrijednost od 93,56 EUR po stanovniku, što predstavlja povećanje u odnosu na početnu vrijednost koja je iznosila 53,32 EUR.
- Broj posjetitelja ustanova u kulturi i kulturnih manifestacija na području županije - ostvarena je vrijednost od 8248 posjetitelja, što predstavlja povećanje od 80,8 % u odnosu na početnu vrijednost koja je iznosila 4562 posjetitelja.

U sklopu ovog posebnog cilja došlo je do pozitivnog ostvarenja svih pokazatelja.

U ostvarenju cilja u izvještajnom razdoblju realizirana su sredstva za obnovu i očuvanje sakralne baštine i crkvenih objekata, sredstva za promicanje kulture, potporu umjetničkom stvaralaštvu, očuvanju kulturne baštine, književno-nakladničke i knjižnične djelatnosti, audiovizualne djelatnosti i medija, sredstva za programske aktivnosti tehničke kulture, sredstva za plaće za

osobe koje su zaposlene pri udrugama civilnog društva. Glazbeni festival "Lika Fest", koji je prvi put organiziran u rujnu 2023. godine u sklopu manifestacije Jesen u Lici, predstavlja kulturno-umjetnički događaj s ciljem očuvanja i promicanja tradicionalne ličke glazbe i kulture, nastavljen je s održavanjem i u 2024. godini te kao takav pridonosi ostvarenju ovog cilja.

U području očuvanja okoliša i prirodne baštine realizirana su proračunska sredstva putem rashoda prema Javnoj ustanovi za upravljanje zaštićenim područjima i drugim zaštićenim prirodnim vrijednostima na području Ličko-senjske županije, Javnoj ustanovi Zavod za prostorno uređenje Ličko-senjske županije, te aktivnostima koje se odnose na gospodarenje otpadom- sufinanciranje rada Centra gospodarenje otpadom Karlovačke županije KODOS d.o.o., te sufinanciranje Projekta „Centra za gospodarenje otpadom Babina gora“, provedba programa energetske učinkovitosti- Potpisan Ugovor za Usluge izrade Akcijskog plana energetske učinkovitosti 2025.-2027. godine sa Regionalnom agencijom Sjever, Trg dr. Žarka Dolinara 1, Koprivnica, u 2024. godini.

Proveden je postupak donošenja strateške studije utjecaja na okoliš strateškog akta Plana razvoja LSŽ do 2027. godine s Teritorijalnom strategijom razvoja otoka LSŽ na koje je u izvještajnom razdoblju utrošeno 13.197,61 EUR.

Iznos proračunskih sredstava realiziranih za provedbu PC 9: 901.901,67 EUR

3. Zaključak

Temeljem prikupljenih podataka o pokazateljima ishoda kojima se dokazuje napredak u realizaciji posebnih ciljeva Plana razvoja Ličko-senjske županije do 2027. godine, kao i podataka o aktivnostima i projektima koji su doprinikli razvoju tijekom 2024. godine, vidljivo je ostvarenje planiranih pokazatelja ishoda.

Još tijekom pripreme Izvješća o provedbi Plana razvoja Ličko-senjske županije do 2027. godine, za 2023. godinu, uočeni su određeni izazovi koji su se odnosili na poteškoće u procesu izvještavanja budući da neki podaci nisu dostupni na razini županije, za neke pokazatelje uočena je neispravna početna postavljena vrijednost, dok za neke pokazatelje kod kojih je potreban izračun samog pokazatelja nisu raspoloživi podaci koje kategorije i vrijednosti su uzete u izračun pokazatelja kod početne vrijednosti za praćenje, pa su utvrđene nove kategorije podataka i vrijednosti za izračun na temelju kojih se u ovom izvještaju može pratiti napredak.

Od ukupno 22 pokazatelja, kod 20 pokazatelja je došlo do ostvarenja napretka, odnosno pozitivnog pomaka u odnosu na zadane početne vrijednosti (uz napomenu da je kod 3 pokazatelja za koje je uočena neadekvatno postavljena početna vrijednost, u ovogodišnjem izvještajnom razdoblju utvrđena vrijednost pokazatelja iz prošlogodišnjeg izvješća uzeta kao početna vrijednost za praćenje i usporedbu sa ostvarenjem). Radi se o pokazateljima - Udio prihoda poljoprivrednog sektora u BDP-u županije, Pokrivenost širokopojasne mreže (engl.) Broadband i Razvoj vrijednosti volumena proizvodnje akvakulture.

Pokazatelji koji nisu imali ostvarenje napretka: Subjekti upisani u Upisnik poljoprivrednih proizvođača i Prosječni boravak turista (u danima).

Kod pokazatelja Subjekti upisani u Upisnik poljoprivrednih proizvođača, izvršili smo upit u Agenciju za plaćanja u poljoprivredi o trendu smanjenja, te je dobivena informacija da se radi o zatvaranju poljoprivrednih subjekata koji su izgubili status aktivnog poljoprivrednika jer su prestali postojati uvjeti za obavljanje gospodarske djelatnosti poljoprivrede (neaktivnost poljoprivrednih subjekata, neostvarenje ekonomske veličine OPG-a, smrt nositelja OPG-a i sl). Navedeno predstavlja dodatni argument u prilog nastavku projekta Centra za razvoj brdsko-

planinske poljoprivrede Ličko-senjske županije.

Preporučuje se daljnje sustavno prikupljanje navedenih podataka te praćenje ostvarenja poticajnih mjera na nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini, što služi i kao orijentir pri kreiranju javnih politika i stvaranje poticajnog okruženja za uspješnije nošenje s izazovima u okviru obavljanja poljoprivredne djelatnosti.

Kod pokazatelja Prosječni boravak turista (u danima) s ciljem smanjenja rizika za neostvarenje u budućim razdobljima potrebno je proširiti turističku ponudu, odnosno implementirati nove turističke proizvode i usluge koje će posjetiteljima osigurati autentično iskustvo, što će rezultirati boljom posjećenošću turista i povećanjem broja dana boravka u destinacijama.

Na temelju opisa statusa provedbe četiri strateška projekta utvrđujemo da se kod tri provedba odvija prema predviđenoj dinamici i projekti su u statusu „u tijeku“, dok je kod projekta Razvoj širokopojasnog pristupa internetu na području Ličko-senjske županije potrebno pristupiti revidiranju projektnog prijedloga i analizi promjene koncepta projekta kako bi imali veće mogućnosti financiranja.

Krajem 2023. projekt je bio prijavljen na poziv za dodjelu bespovratnih sredstava za projekte razvoja širokopojasnog pristupa internetu iz Mehanizma za oporavka i otpornost u okviru NPOO, I. faza. Prethodno je ažurirana projektna dokumentacija te pripremljen nacrt projektne dokumentacije za projekt u kojemu je Ličko-senjska županija nositelj projekta, a projekt obuhvaća razvoj širokopojasnog pristupa na području Grada Senja, te Općina Brinje, Donji Lapac, Karlobag, Lovinac, Perušić, Udbina i Vrhovine. U ožujku 2024. godine objavljeni su rezultati poziva za II. fazu prijave na koju projekt nije prošao odobrenje iz razloga što nije bilo zainteresiranih teleoperatera za prijavu.

Na temelju analize ukupnog ostvarenja Plana razvoja Ličko-senjske do 2027. godine, za izvještajno razdoblje 2024. godine, možemo utvrditi da je provedba ostvarenja bila uspješna, uz sve navedene izazove.

Ravnatelj:
Andrija Brkljačić, dipl.oec.

